Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

17. prosinca 2015.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Elektroničke komunikacijske mreže i usluge – Direktiva 2002/20/EZ – Članci 12. i 13. – Administrativne naknade – Naknada za prava na instalaciju opreme – Područje primjene – Lokalni propis – Porez na antene za mobilnu telefoniju“

U predmetu C-454/13,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio tribunal de première instance de Bruxelles (prvostupanjski sud iz Bruxellesa, Belgija), odlukom od 17. svibnja 2013., koju je Sud zaprimio 13. kolovoza 2013., u postupku

Proximus SA, ranije Belgacom SA,

protiv

Commune d’Etterbeek,

SUD (treće vijeće),

u sastavu: M. Ilešič, predsjednik drugog vijeća, u svojstvu predsjednika trećeg vijeća, C. Toader, D. Šváby, E. Jarašiūnas (izvjestitelj) i C. G. Fernlund, suci,

nezavisni odvjetnik: N. Wahl,

tajnik: V. Tourrès, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 3. rujna 2015.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za Proximus SA, ranije Belgacom SA, B. Den Tandt i H. De Bauw, *advocaten*,

— za commune d’Etterbeek, I. Lemineur, P. Vassart i T. Swennen, odvjetnici,

— za Europsku komisiju, J. Hottiaux i L. Nicolae, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez njegova mišljenja,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: francuski

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članaka 12. i 13. Direktive 2002/20/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o ovlaštenju u području elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (Direktiva o ovlaštenju) (SL L 108, str. 21.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 53., str. 62.).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Proximusa SA, ranije Belgacom SA, i commune d'Etterbeek (zajednica Etterbeek, Belgija) u vezi s porezom na antene za mobilnu telefoniju, koje su instalirane na području navedene zajednice.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Članak 1. Direktive o ovlaštenju, naslovljen „Cilj i opseg", navodi u stavku 2.:

„Ova Direktiva se primjenjuje na ovlaštenja za pružanje elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga."

4 Članak 2. te direktive, naslovljen „Definicije" propisuje u stavku 2. točki (a) da pojam „‚opće ovlaštenje' znači pravni okvir koji je utvrdila država članica kojim se osiguravaju prava na pružanje elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga te predviđaju posebne obveze sektora koje se mogu primijeniti na sve ili na određene vrste elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, u skladu s ovom Direktivom".

5 Članak 12. navedene direktive odnosi se na administrativne naknade koje države članice mogu propisati za poduzeća koja pružaju uslugu ili mrežu na temelju općeg ovlaštenja ili kojima je dodijeljeno pravo korištenja, te na načine propisivanja tih naknada.

6 U skladu s člankom 13. Direktive o ovlaštenju, naslovljenom „Naknade za prava korištenja i prava na instalaciju opreme":

„Države članice mogu nadležnom tijelu dozvoliti da uvede naknade za prava korištenja radijskih frekvencija ili brojeva ili za prava na instalaciju opreme na, iznad ili ispod javnog ili privatnog vlasništva koje odražavaju potrebu osiguranja optimalnog korištenja tih resursa. Države članice osiguravaju da su te naknade objektivno opravdane, transparentne, nediskriminirajuće i proporcionalne u odnosu na njihovu namjenu i uzimaju u obzir ciljeve iz članka 8. [Direktive 2002/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Okvirna direktiva) (SL L 108, str. 33.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 49., str. 25.)]."

Belgijsko pravo

7 Vijeće commune d'Etterbeek donijelo je 26. veljače 2007. uredbu o porezima kojom je propisan godišnji porez na antene za mobilnu telefoniju (u daljnjem tekstu: uredba o porezima), koja je primjenjiva od 1. siječnja 2007. do 31. prosinca 2013.

8 Uredba o porezima navodi u članku 1. da se taj porez primjenjuje na „antene za mobilnu telefoniju koje su instalirane na području commune d'Etterbeek" i da se pojam „antena za mobilnu telefoniju" odnosi na „svaku odašiljačku antenu ili releje elektromagnetskih valova, koji omogućuju mobilnu telefoniju, neovisno o tome jesu li povezani sa zasebnom stanicom i jesu li pričvršćeni za jarbol ili stup".

9 Članak 2. podstavak 1. te uredbe o porezima predviđao je da porez o kojem je riječ u glavnom postupku iznosi 4000 eura godišnje po jedinici, a članak 3. da se taj iznos svake godine indeksira za 2%.

10 U skladu s člankom 4. navedene uredbe o porezima, taj porez „dužna je solidarno plaćati svaka fizička ili pravna osoba koja je nositelj stvarnog prava ili prava korištenja antene za mobilnu telefoniju. U slučaju zajedničkog vlasništva odnosno kada više fizičkih ili pravnih osoba koristi jednu antenu, porez solidarno duguju svi zajednički vlasnici i zajednički nositelji stvarnog prava ili prava korištenja“.

Glavni postupak i prethodno pitanje

11 Iz spisa upućenog Sudu proizlazi da je Belgacom SA, čiji je pravni slijednik Proximus SA, operator javnih elektroničkih komunikacijskih mreža te na tom temelju vlasnik i korisnik antena za mobilnu telefoniju, koje su instalirane na području commune d'Etterbeek.

12 Tijela commune d'Etterbeek izdala su na temelju uredbe o porezima obavijesti o procjeni Belgacomove SA obveze plaćanja poreza o kojem je riječ u glavnom postupku u visini od 108.201,60 eura za poreznu godinu 2009. Protiv tih obavijesti o procjeni obveze podnesen je prigovor vijeću gradonačelnika i vijećnika commune d'Etterbeek. Budući da je prigovor odbijen, Belgacom SA podnio je tužbu pred tribunal de première instance de Bruxelles (prvostupanjski sud iz Bruxellesa).

13 U potporu svojoj tužbi pred sudom koji je uputio zahtjev, Belgacom SA tvrdio je da obavijesti o procjeni obveze nisu u skladu s Direktivom o ovlaštenju jer ta direktiva zabranjuje sve poreze na teret operatora mobilne telefonije, osim onih koji su navedeni u njezinim člancima 12. i 13. Prema mišljenju Belgacoma SA, porez o kojem je riječ u glavnom postupku ulazi u područje primjene Direktive o ovlaštenju jer su antene za mobilnu telefoniju „oprema“ u smislu te direktive. Međutim, taj porez ne ispunjava uvjete navedene u članku 13. navedene direktive.

14 Commune d'Etterbeek navela je da se područje primjene Direktive o ovlaštenju ne odnosi na određivanje uvjeta za pristup mrežama. Prema mišljenju commune d'Etterbeek, porez o kojem je riječ u glavnom postupku nisu naknade iz članaka 12. ili 13. Direktive o ovlaštenju. Riječ je porezu na gospodarsku djelatnost koji je određen s obzirom na smještaj antena na području zajednice neovisno o svakom ovlaštenju za instalaciju opreme.

15 S obzirom na ta očitovanja, sud koji je uputio zahtjev izražava sumnju u vezi s primjenjivošću članaka 12. i 13. Direktive o ovlaštenju u predmetu u glavnom postupku.

16 U tim je okolnostima tribunal de première instance de Bruxelles (prvostupanjski sud iz Bruxellesa) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Treba li članke 12. i 13. Direktive [o ovlaštenju] tumačiti na način da se protive pravnom propisu nacionalnog tijela ili lokalne uprave kojim se u proračunske svrhe uvodi porez na mobilnu komunikacijsku infrastrukturu, postavljenu na javnom ili privatnom vlasništvu, koja se upotrebljava u okviru obavljanja djelatnosti obuhvaćenih općim ovlaštenjem?“

O prethodnom pitanju

17 Svojim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članke 12. i 13. Direktive o ovlaštenju tumačiti na način da se protive tomu da se porez kao što je to onaj o kojem je riječ u glavnom postupku nametne svakoj fizičkoj ili pravnoj osobi koja je nositelj stvarnog prava ili prava korištenja antene za mobilnu telefoniju.

18 Uvodno valja podsjetiti da se na temelju članka 1. stavka 2. Direktive o ovlaštenju, ona primjenjuje na ovlaštenja za pružanje elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga.

19 Ta direktiva ne propisuje samo pravila u vezi s postupkom odobravanja općih ovlaštenja ili prava na korištenje radijskih frekvencija ili brojeva, kao i u vezi sa sadržajem tih ovlaštenja, nego i pravila u vezi s vrstom pa čak i opsegom novčanih naknada koje su povezane s navedenim postupcima, a koje države članice mogu ubirati od poduzeća u sektoru elektroničkih komunikacijskih usluga (vidjeti presude Belgacom i Mobistar, C 256/13 i C 264/13, EU:C:2014:2149, t. 29., kao i Base Company, C 346/13, EU:C:2015:649, t. 15.).

20 Prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, u vezi s Direktivom o ovlaštenju, države članice ne mogu ubirati dodatne poreze ili naknade u odnosu na pružanje elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, osim onih koji su predviđeni tom direktivom (presuda Base Company, C 346/13, EU:C:2015:649, t. 16.; vidjeti u tom smislu i presude Vodafone España i France Telecom España, C 55/11, C 57/11 i C 58/11, EU:C:2012:446, t. 28. i 29., kao i Belgacom i Mobistar, C 256/13 i C 264/13, EU:C:2014:2149, t. 30.).

21 Slijedom navedenog, da bi se odredbe Direktive o ovlaštenju mogle primijeniti na porez poput onog iz glavnog postupka, oporezivi događaj treba biti vezan uz postupak općeg ovlaštenja koji osigurava, sukladno članku 2. stavku 2. točki (a) Direktive o ovlaštenju, pravo na pružanje elektroničkih komunikacijskih mreža ili usluga (presuda Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, t. 17.; vidjeti u tom smislu i presude Fratelli De Pra i SAIV, C-416/14, EU:C:2015:617, t. 41.; Komisija/Francuska, C-485/11, EU:C:2013:427, t. 30., 31. i 34., kao i Vodafone Malta i Mobisle Communications, C-71/12, EU:C:2013:431, t. 24. i 25.).

22 U tom pogledu, kad je riječ o članku 12. Direktive o ovlaštenju, Sud je podsjetio da porez čiji nastanak nije povezan s postupkom izdavanja općeg ovlaštenja za pristup tržištu usluga elektroničkih komunikacija ne potpada u područje primjene navedenog članka 12. (vidjeti osobito presude Vodafone Malta i Mobisle Communications, C-71/12, EU:C:2013:431, t. 25., kao i Fratelli De Pra i SAIV, C-416/14, EU:C:2015:617, t. 41.).

23 Kad je riječ o članku 13. Direktive o ovlaštenju, Sud je podsjetio da članak 13. Direktive o ovlaštenju ne obuhvaća sve naknade kojima podliježe infrastruktura koja omogućuje pružanje elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (presuda Belgacom i Mobistar, C-256/13 i C-264/13, EU:C:2014:2149, t. 34., kao i Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, t. 18.).

24 Naime, taj se članak odnosi na uvjete pod kojima se mogu ubirati naknade za prava korištenja radijskih frekvencija ili brojeva ili za prava na instalaciju opreme na, iznad ili ispod nekretnina u javnom ili privatnom vlasništvu (presude Belgacom i Mobistar, C 256/13 i C 264/13, EU:C:2014:2149, t. 31., kao i Base Company, C 346/13, EU:C:2015:649, t. 19.).

25 U ovom slučaju, iz odluke o upućivanju zahtjeva proizlazi da je porez o kojem je riječ u glavnom postupku „dužna [...] solidarno plaćati svaka fizička ili pravna osoba koja je nositelj stvarnog prava ili prava korištenja antene za mobilnu telefoniju“, odnosno „svake odašiljačke antene ili releja elektromagnetskih valova, koji omogućuju mobilnu telefoniju, neovisno o tome jesu li povezani sa zasebnom stanicom i jesu li pričvršćeni za jarbol ili stup“, „koja je instalirana na području zajednice Etterbeek“.

26 Kao što to proizlazi iz očitovanja podnesenih Sudu, ne čini se da je oporezivi događaj, koji je u vezi s tim porezom koji se nameće svakoj fizičkoj ili pravnoj osobi koja je nositelj stvarnog prava ili prava korištenja antene za mobilnu telefoniju neovisno o tome je li ta osoba nositelj ovlaštenja odobrenog primjenom Direktive o ovlaštenju ili ne, povezan s postupkom općeg ovlaštenja koji omogućava poduzećima pružanje elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, a što doduše mora provjeriti sud koji je uputio zahtjev.

27 Usto, prema sudskoj praksi Suda, izrazi „oprema“ i „instalacija“ iz članka 13. Direktive o ovlaštenju upućuju na materijalnu infrastrukturu koja omogućuje pružanje elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga odnosno na stvarnu instalaciju tih resursa na dotičnom javnom ili privatnom vlasništvu (presude Belgacom i Mobistar, C 256/13 i C 264/13, EU:C:2014:2149, t. 33., kao i Base Company, C 346/13, EU:C:2015:649, t. 21.).

28 Dakle, iako se porez o kojem je riječ u glavnom postupku nameće svakoj fizičkoj ili pravnoj osobi koja je nositelj stvarnog prava ili prava korištenja antene za mobilnu telefoniju, što predstavlja materijalnu infrastrukturu koja omogućuje pružanje elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, ne čini se da navedeni porez ima obilježja naknade koja se nameće kao protučinidba za pravo na instaliranje opreme poduzećima koja pružaju elektroničke komunikacijske mreže i usluge.

29 S obzirom na prethodna razmatranja, na postavljeno pitanje valja odgovoriti da članke 12. i 13. Direktive o ovlaštenju treba tumačiti na način da se ne protive tomu da se porez, kao što je to onaj o kojem je riječ u glavnom postupku, nametne svakoj fizičkoj ili pravnoj osobi koja je nositelj stvarnog prava ili prava korištenja antene za mobilnu telefoniju.

Troškovi

30 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (treće vijeće) odlučuje:

Članke 12. i 13. Direktive 2002/20/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o ovlaštenju u području elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (Direktiva o ovlaštenju) treba tumačiti na način da se ne protive tomu da se porez, kao što je to onaj o kojem je riječ u glavnom postupku, nametne svakoj fizičkoj ili pravnoj osobi koja je nositelj stvarnog prava ili prava korištenja antene za mobilnu telefoniju.

Potpisi